Выходить у Львовѣ що дня (крôмъ недѣль и гр. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Адміністрація и Експедиція пôдъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Францісканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франкованй.

Рекламаціи неопечатанй вôльнй вôдъ порта. Рукописи не звертають ся.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Ґазеты Львôвскои".

Предплата у Львовѣ въ Адміністраціи „Ґазеты Львôвскои" и въ ц. к. Староствахъ на провінціи

на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поодиноке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . 45 к.
Поодиноке число 3 кр.

Ч. 211. Пятниця 20 вересня (2 жовтня) 1891. Рôкъ I.

Не даймось баламутити.

Суть люде, котрыхъ вже натура така, що имъ нѣколи не можна догодити, хочь бы и не знати якъ добре все робило ся; они завсѣгды знайдуть якусь причину до нарѣканя та будуть все кричати, бо не робить ся такъ якъ бы то имъ хотѣло ся. А навѣть ще и тогди, коли бы всѣ и все такъ робили якъ тымъ людемъ того хоче ся, то все таки они вышукали бы собѣ причину до дальшого нарѣканя. То вѣчнй малькontенты, котрыхъ нѣхто нѣчимъ не вдоволить. Суть зновъ люде, котрымъ ображена власна амбіція не дає спокою и заставляє ихъ такожь пôдносити крики на все, що робить ся, хочь бы они самй въ данôмъ случаю не робили такожь инакше, якъ тй, противъ котрыхъ они выступають. Наконець суть ще люде, котрымъ впрочôмъ все одно, хто и що робить, они тымъ не журять ся; але коли пôдносять крики, то лишь длятого, бо хотять тымъ комусь прислужити ся, знаючи що то не позôстане для нихъ безъ особистого хôсна.

Коли такй люде дôбють ся середъ якоись суспôльности до бôльшого вплыву, коли зъумѣють ще надати собѣ повагу и значѣнє людей „всевѣдущихъ" що то нѣбы стоять въ зносинахъ зъ „высокими" и „высшими кругами", коли они ще мають до своєи розпорядимости яку ґазету, то клопôтъ зъ ними вже и готовый; они ажь тогди роблять заколотъ середъ суспôльности, середъ котрого неразъ и чоловѣкови зовсѣмъ розважному та глядячому тверезо та холодно на станъ рѣчей майже годѣ устояти. До того причиняє ся и та натура людска, що чоловѣкъ почувши, що не застановляєсь надъ тымъ, чи то правда, що люде говорять, чи жерело, зъ вôдки выходить яка вѣсть, єсть достойне вѣры, чи нѣ, и що взагалѣ дуже богато людей готовй далеко скорше повѣрити въ всяку неправду, котра пôдходить пôдъ уровень ихъ понятій або комбінацій, якъ въ чисту але суху правду, котра имъ вже длятого самого, що суха, що безъ всякои подразняючои приправы, мало подобаєсь.

Найновѣйшій примѣръ робленя такого заколоту подають намъ тй вѣсти, якй появились въ декотрыхъ краєвыхъ ґазетахъ при нагодѣ гр. кат. синоду а якй ще въ бôльшôй мѣрѣ розносять ся приватно и подають ся зъ устъ до устъ яко правдивй, хочь тй, що ихъ розносять, анѣ самй не мали нагоды переконати ся о ихъ правдивости анѣ не чули ихъ вôдъ людей, котрй єдино могли бы правду сказати. А чого то вже не наговорено и не написано по ґазетахъ по змѣнѣ політики рускими послами соймовыми и по вытвореню новои ситуаціи політичнои! Та змѣна була очевидно комусь дуже не на руку, коли зъ цѣлою форсою пускали ся и пускають ся ще нинѣ въ свѣтъ всѣлякй найнеправдившй вѣсти въ свѣтъ єдино лишь на то, щобы выкликувати невдоволенє середъ руского народу, щобы розбудити недовѣріє до тыхъ, що бажаючи лишь добра своему народови постановили повести єго на иншу, хосеннѣйшу дорогу.

На се баламученє опініи середъ руского населеня нашого краю мусимо теперь, коли вôдъ нинѣ за тыждень розпочинаєсь у Вѣдни нова сесія Рады державнои, звернути особливу увагу а то тымъ бôльше, бо знаємо, що загалъ рускои публики дає ся може далеко лекше баламутити людемъ злои волѣ, якъ бы то могло бути въ якôмъ небудь иншôмъ народѣ.

Знаємо зъ досвѣду, що богато зъ помѣжь нашихъ людей, котрй крѣпко були переконанй о потребѣ якоись змѣны нашого поступованя політичного, дало ся всѣлякимъ ложно розсѣванымъ вѣстямъ коли вже не зовсѣмъ збаламутити, то бодай захитати въ своихъ давныхъ переконаняхъ, а захитавшись разъ самй, не лишили и другихъ безъ свого вплыву. Таке поступованє не то що нерозважне але навѣть и шкôдливе для самои справы. Не даваймо ся отже баламутити, не слухаймо тыхъ всѣлякихъ вѣстей, якй голосять ся людьми неприхильными рускôй справѣ и взагалѣ рускому народови а идѣмъ смѣло на выбранôй разъ дорозѣ и маймо повне довѣріє до тыхъ, котрй зъ того выбору стались природными проводирями руского народу, та будьмо переконанй, що они не заведуть нашй надѣѣ. Але при тôмъ будьмо и терпеливй. Все не може

ДОБРУДЖА и Сѣчь Задунайска.

„Посѣдали на лодочки,
Та й за Дунай махнули".

Народна пѣсня.

Отъ сядьмо на лодочку та махнѣмъ за Дунай, якъ то зробили тй козаки, що по зруйнованю Сѣчи Москалями въ 1775 р. пôдъ ґенераломъ Текеліємъ, мабуть Мадяромъ зъ роду, „посѣдали на лодочки, та й за Дунай махнули" — поѣдьмо въ Добруджу, котрои історія звязана тѣсно зъ історією нашого народу и де ще до нинѣ суть, хочь правда, вже дуже слабй кольоніи рускй.

Добруджа, край мало нинѣ кому звѣстный, хочь тамъ не разъ вже розгравались важнй подѣѣ историчнй, лежить за Дунаємъ надъ Чорнымъ моремъ, саме тамъ де ся рѣка, заломлюючись пôдъ Ґалацомъ въ Румуніи, плыве середъ непрезримыхъ мочарôвъ та охабъ, вкрытыхъ густымъ очеретомъ та поплавами, простѣсенько на всхôдъ та трома гирлами, килійскимъ, сулиньскимъ и гирломъ св. Юра, впадає въ Чорне море. Єсть то закутина въ Европѣ положена дѣйстно за горами и водами и длятого справедливо, вже старй Греки звали єи „закутиною". Татаре звали сей край Буджакомъ а Славяне звуть єи Добруджею, мабуть вôдъ слова „добре".

Вôдъ 1879 р. належить Добруджа до Румуніи, котра дôстала єи по россійско-турецкôй войнѣ за то, що вôдступила Россіи урожайну и дуже богату Бесарабію. Чи въ Добруджи двйстно „добре", то ледви можна бы сказати. Єсть то край нагадуючій дуже собою бесарабскй та украиньскй степы, лишь менше вôдъ нихъ урожайный и убогій въ воду. Въ пôвнôчнôй єго части, тамъ, де суть гирла Дунаю, суть, якъ вже сказано непризримй мочары та охабы вкрытй густымъ очеретомъ та поплавами, середъ котрыхъ лишь рѣдко де пôднимаєсь трохи высше тверда земля въ видѣ меншихъ або бôльшихъ горбôвъ, на котрыхъ виднѣють ся нечисленнй тутешнй села и мѣсточка, и по котрыхъ ведуть лихй и болотнистй дороги, що сполучають тй оселѣ зъ собою. Треба тутъ бодай кôлька лѣтъ прожити и добре по всѣхъ сторонахъ находитись, щобы на случай потребы знайти борзо добру дорогу и не попасти де въ яку охабу.

Трохи дальше на полудне коло мѣста Бабадаґу пôднимаєсь земля вже на 500 метрôвъ въ гору понадъ море а вôдтакъ спадає зновъ и творить выжину 80 до 200 метрôвъ высоку, перерѣзану многими ярами та горбами и вкрыту въ горѣшнôй части досить густо дубовыми корчами а въ долѣшнôй лѣтомъ густою и высокою травою, котра якъ заколишесь вôдъ вѣтру, то здає ся, що то вода зъ моря вôрвала ся въ край и залила єго своими фылями. Неразъ ѣде ся тутъ цѣлыми годинами и не видко нѣгде нѣ деревины нѣ якоись рѣчки або потока, не стрѣчаєсь хочь бы якои кернички. Лѣтомъ буває тутъ страшна спека, якъ де въ африканьскôй пустини а зимою зновъ велика студѣнь и сильнй вѣтры. Навѣть хаты тутешнй не дають доброго захисту вôдъ студени, бо они всѣ дуже нужденнй а люде палять тутъ гноємъ, котрый лѣтомъ насушать прилѣплюючи єго въ видѣ пляцкôвъ на плоты або на стѣны хатъ.

За то дає тутъ земля дуже добре пасовиско для рогатои худобы и овець, котрыхъ тутъ выпасають величезными стадами. Ще трицять лѣтъ тому назадъ гнали семиградскй Румуны въ Добруджу свои стада на зимôвлю а до 1840 р. платили турецкому пашѣ за то, що вôнъ позволявъ имъ переганяти худобу або вôвцѣ, по 4 пара (мѣдянй грошѣ турецкй, нашихъ 3 кр.) вôдъ штуки а крôмъ того давали ще єму кожду пятьдесяту штуку. Ще въ 1865 р. жалувавъ ся оденъ семиградскій посолъ въ вѣденьскôй радѣ державнôй на то, що теперь не вôльно вже переганяти своєи худобы до Дубруджи.

Земля пôдъ збôже въ Добруджи дуже добра, але задля великого браку воды и чистои посухи управа ролѣ и городôвъ тутъ дуже трудна. Дощь хочь и упаде, то высохла земля не задержує и слѣду по нѣмъ; ростины треба

вôдъ разу змѣнити ся. Трудъ и праця то не чародѣйство; тутъ скоковъ нема. Якъ зъ ночи лишь поволи робить ся день, такъ и зъ трудôвъ и працѣ лишь поволи доспѣваютъ овочѣ. Поступаймо отже смѣло и енерґiчно, але при тôмъ и терпеливо по выбранôй разъ дорозѣ, не даваймо ся нѣчимъ и нѣкимъ баламутити и будьмо переконанй, що може вже найблизша будучнôсть покаже, що якъ разъ лишь та нова дорога була єдино добра, єдино хосенна.

Справы краєвй.

Факультетъ медичный має бути отвореный у Львовѣ въ 1897 роцѣ. Сими днями предложило правительство Выдѣлови краєвому деклярацiю, щобы край зъобовязавъ ся выбудовати двѣ клiнiки для выкладôвъ практичныхъ и заведеня для положниць, примѣненыхъ до вымогôвъ факультету медичного. До сеи будовы обовязало ся правительство причинити ся зъ своеи стороны сумою 150.000 зр., платною въ трохъ ратахъ. Першу рату має правительство выплатити при розпочатю будовы. Выдѣлъ краєвый пôдписавъ сю деклярацiю зъ застереженємъ, єсли Соймъ призволить и поробивъ въ деклярацiи деякй змѣны, на котрй референтъ правительства зъ своеи стороны згодивъ ся. Для обговореня сеи справы и одержаня фахового погляду на будову заведеня для положниць, скликавъ Выдѣлъ краєвый анкету, котра передъ кôлькома днями вôдбула засѣданє пôдъ проводомъ д-ра Гошарда. Въ складъ анкеты увôйшли межь иншими: професоръ д-ръ Адамъ Чижевичъ, професоръ д-ръ Марсъ, доктори: Опольскiй, Меруновичъ, Зембицкiй, Шрамъ, Мерчиньскiй и д-ръ Бобжиньскiй, яко референтъ намѣстництва. Дръ Чижевичъ и дръ Марсъ промавляли за системою павiльоновымъ, такъ, що заведенє для положниць мѣстило бы ся въ трохъ осôбныхъ будынкахъ. Анкета признала поглядъ сей оправданымъ, однакожь зъ уваги на ґрунтъ и фонды на будову, якъ такожь и сю обставину, що системъ павiльоновый побôльшивъ бы кошты будовы о 70.000 зр., рѣшила, що на теперь не може на сей системъ згодити ся. Вôдтакъ выбрано тѣснѣйшiй комiтетъ для выготовленя плянôвъ. До комiтету выбранй: проф. дръ Чижевичъ, дръ Меруновичъ, Яновскiй, совѣтникъ будôвництва Бравнсайсъ и дръ Савицкiй.

Смерть Буланжера.

Незвычайно сензацiйну вѣстъ принесли нынѣшнй телеґрамы зъ Брукселѣ. Ото ґен. Буланже чоловѣкъ, що ставъ ся бувъ навѣть пострахомъ для самои своеи вôтчины, французскои реблики, переставъ жити. Вчера въ полудне вôдобравъ собѣ Буланже житє выстрѣломъ зъ револьверу на кладовищи въ Бруксели, на могилѣ своеи колишнои любовницѣ панѣ Бонменъ. Куля пробила єму на скрôзь голову вôдъ лѣвого виска ажь до правого и смерть наступила въ тôй хвили. Такъ закôнчивъ чоловѣкъ, що судячи по єго полiтичнôмъ житю задумавъ вôдограти бодай чи не таку ролю, якъ колись Наполеонъ I.

О самоубiйствѣ Буланжера доносять зъ Брукселѣ: Вôдъ кôлькохъ вже недѣль бувъ Буланже дуже пригнобленый и задуманый, та вѣчно говоривъ о самоубiйствѣ, такъ, що служба єго стала въ кôнци побоюватись, щобы вôнъ самъ на себе не наложивъ руку и пильно єго стерегла. На конець вчера въ полудне поѣхавъ вôнъ зъ своимъ секретаремъ на брюксельске кладовище и пôйшовъ на могилу панѣ Бонменъ, пôдчасъ коли єго секретарь чекавъ на него передъ кладовищемъ. Кажуть, що безпосередною причиною самоубiйства Буланжера, бувъ дуже прикрый єго станъ фiнансовый и туга за панею Бонменъ. Буланже живъ въ послѣднихъ рокахъ лишь зъ ренты, яку єму вызначила єго жена, зъ котрою вôнъ розвѣвъ ся. Заразъ, скоро лишь рознеслась вѣсть о самоубiйствѣ Буланжера, завôзвала полiцiя секретаря погибшого и єго двѣ своячки та переслухала ихъ. Они зôзнали въ полiцiи, що Буланже хотѣвъ вже два разы вôдобрати собѣ житє: разъ дня 16 липня въ день похорону панѣ Бохменъ а другiй разъ минувшои недѣлѣ. Говорять такожь, що самоубiйникъ лишивъ полiтичне завѣщанє, въ котрôмъ заохочує своихъ товаришôвъ до дальшои борбы. Завѣщанє то має бути до трохъ днѣвъ по єго смерти отверте.

Вѣсть о смерти Буланжера зробила всюды величезну сензацiю а розумѣє ся, що найбôльшу въ Парижи и цѣлôй Францiи. До Парижа наспѣла она однакожь такъ пôзно, що тамошна праса не мала ще часу подати о нѣй свого вôдзыву. Вѣденьска праса видить въ смерти Буланжера велике щастє для французскои републики.

О пôдробностяхъ смерти Буланжера додають ще, що коли єго найдено вже неживого на могилѣ пнѣ. Бонменъ, мавъ вôнъ єи фотоґрафiю на грудехъ. Першiй кн. Вiкторъ Наполеонъ явивъ ся въ єго домѣ, щобы старенькôй єго матери зложити своє сочувство зъ причины смерти єи сына. При Буланжерѣ найдено завѣщанє и приготовленй телеґрамы зъ адресами, до кого мають бути высланй. Розповѣдають такожь, що Буланже ходивъ що дня на могилу пнѣ Бонменъ и приносивъ цвѣты а въ день єи похорону мавъ сказати на єи могилѣ: „До скорого звиданя!"

Переглядъ полiтичный.

Пôсля вѣстей вѣденьскихъ дневникôвъ, має загостити незадовго до Галичины Є. Выс. Архiкнязь Альбрехтъ, щобы оглянути и означити теренъ, на котрôмъ мають вôдбути ся въ слѣдуючôмъ роцѣ цѣсарскй маневры.

Одень зъ членôвъ австрiйскои комiсiи для переговорôвъ торговельныхъ, що ведуть ся теперь въ Монаховѣ зъ Италiєю, сов. секцiи, дръ Стiбраль, прибувъ оногды до Вѣдня, абы зложити справоздане мiнiстрови торговлѣ изъ стану переговорôвъ, та засягнути инструкцiй що до неґоцiяцiй для заключеня торговельного трактату зъ Сербiєю. О торговельнôмъ трактатѣ зъ Италiєю доносять, що справа правдоподôбно троха продовжить ся, бо заходять деякй спôрнй точки, котрй треба ще выгладити.

Armee-Verordnungsblatt оголошує цѣсарску постанову, пôсля котрои инжiнерiя має познакомитись такожь и зъ способомъ уживаня матерiялу на будову военныхъ мостôвъ, и въ тôй цѣли має єй доставляти ся вôдповѣдного матерiялу до вправъ. Розпорядженє се уважають дневники за першiй крокъ до получення инжiнерiи зъ пiонiрами въ одень корпусъ.

Въ Александровѣ, якъ доносить Kreuz. Ztg., на дворци вcходнои зелѣзницѣ були поробленй приготовленя для стрѣчи царя Александра зъ цѣсаремъ Вiльгельмомъ, однакъ потôмъ приготовленя сй вôдкликано.

Россiя, якъ довѣдуєсь знову Köln. Ztg., намѣряє ще сего року перенести два корпусы зô входу на захôдню границю. Границя вôдъ Туреччины до того степеня позбавлена войска, що на случай войны мусѣла бы Россiя хиба числити що найменше на прихильну безсторонность султана.

Болгарскй емiґранты: Цанковъ, Бендеревъ, Лукановъ и ин. оголосили письмо, вы-

---

рано и вечеромъ пôдливати. Люде радять собѣ якъ можуть. Одна або и кôлька громадъ разомъ копають тутъ дуже глубокй керницѣ, котрй иногдѣ доходять ажь до 60 сяжнѣвъ, або якъ тутъ кажуть, колачѣвъ (мѣра такъ велика, якъ вôдъ пальцѣвъ однои руки до кôнця пальцѣвъ другои, коли обѣ руки розложимо о скôлько можна найширше). Розумѣє ся, що зъ такои керницѣ дуже трудно добувати воду, тожь тутешнй люде тягнуть єи кôньми або волами. Не далеко керницѣ уставляєсь приладъ зовсѣмъ подобный до нашои самотоки, або ще лѣпше до сновалки, на котру насновуєсь пряжа. Вôдъ тои сновалки, иде дуже довге ужиску до ведра, котре надъ самымъ отворомъ керницѣ переходить ще черезъ валокъ. Коли тягне ся воду, спускає ся ведро въ керницю а вôдтакъ до тои нѣбы сновалки припрягає ся коня обо, коли поить ся стадо, и пару волѣвъ та такъ цѣлыми годинами тягне ся воду. Тй керницѣ мало коли находять ся на пасовискахъ, а худобу треба длятого въ полудне и вечеромъ гнати до села.

Добруджа єсть взагалѣ дуже мало залюднена а вже найменше та єи часть, що лежить при горлахъ Дунаю, хочь въ сихъ сторонахъ лежать найбôльше ще знанй зъ недавнои минувшости мѣста, якъ по сторонѣ румуньскôй Исакча, Тульча и Сулина та оселѣ верхный и нижный Дунавець, осередокъ давнои задунайскои Сѣчи. Трохи на пôвнôчь вôдъ мѣста Тульчи, коло мѣсцевости Кишла, дѣлить ся Дунай на двѣ части: одна часть иде по пôдъ мѣсто Измаилъ або Тучкôвъ а друга попôдъ Тульчу. Ся друга часть дѣлить ся понизше Тульчи, коло Прислава, знову на двѣ части и такъ впадає Дунай трома устями або гирлами до Чорного моря. Одно гирло, що иде по-пôдъ Приславъ, коло верхного Дунайця ажь до Катерлизу надъ Чорнымъ моремъ, зве ся гирломъ св. Юра; друге, гирло сулиньске, иде вôдъ Прислава до Сулины а трете, що иде по пôдъ Тучкôвъ и Килiю ажь до Вилкова и тутъ впадає въ море зве ся, гирломъ Килiйскимъ.

Найважнѣйше зъ тыхъ трохъ гирлъ єсть ще сулиньске гирло, хочь нимъ взглядно найменше воды иде зъ Дунаю до моря; однакожь оно не такъ круте якъ тамтй два другй и выгôднѣйше для кораблѣвъ. Сулиньскимъ гирломъ иде отже вся плавба по Дунаю, а мѣсто Сулина єсть найважнѣйшимъ пристанкомъ для кораблѣвъ, що хотять зъ Чорного моря дôстати ся до Дунаю. Сулина єсть нинѣ невеличке мѣсто, котре числить може всего 5 до 6 тысячѣвъ людей. До 1865 р. було то лишь велике село, россiйска оселя Сулиньскъ, но вôдъ коли управильнено плавбу по Дунаю, пôднесло ся оно значно и стало мѣстомъ, котре крôмъ богато деревляныхъ домôвъ та лѣпляноkъ, що ледви купы держать ся, має вже и богато домôвъ мурованыхъ. Яка тутъ мѣшанина людей, трудно собѣ представити: Румуны, Москалѣ, Греки, Турки, Татары, Жиды, а дальше Нѣмцѣ, Анґлiчане, Французы, Вôрменины и т. д. складають людность мѣста, котра однакожь дуже змѣняє ся. Вôдповѣдно до тои мѣшанины народôвъ суть тутъ и церкви анґлiйска, грецка, россiйска, римо-католицка и турецка божниця або мошея. Для догôдности кораблѣвъ розширено тутъ пристань, укрѣплено єи греблями та уставлено надъ берегомъ моря рôжно-барвнй лѣхтарнѣ морскй, котрй нôчною порою улекшують кораблямъ приѣздъ зъ моря до Дунаю. Сулина зробилась вôдъ 1879 р., вôдъ коли стала вôльнымъ мѣстомъ портовымъ, важнымъ мѣстомъ торговельнымъ. Що року гостить тутъ бôльше якъ тысячь кораблѣвъ изъ рôзныхъ сторôнъ свѣта.

Якъ при середнôмъ гирлѣ надъ самымъ моремъ лежить Сулина, такъ при долѣшнôмъ єсть мѣсточко св. Георгiй, давнѣйше Катирлезъ, давнѣйша оселя козакôвъ, котрй утѣкаючи передъ Москалями перейшли були сюды и почали були ставити собѣ тутъ церковь, але знайшовши собѣ вôдтакъ догôднѣйше мѣсце въ Дунавци, перенеслись туды. Впрочôмъ нема тутъ межи обома сими гирлами нѣякихъ замѣтнѣйшихъ мѣсцевостей и длятого перейдѣмъ за гирло св. Георгiя до Дунавця на мѣсце колишнои задунайскои Сѣчи.

(Дальше буде.)

слане въ серпню до Стамболова, на котре вôнъ доси не вôдповѣвъ. Въ тôмъ письмѣ радять они Стамболову нагнати кн. Фердинанда, розвязати дотеперѣшне правительство и установити нове, а тогди може собѣ Стамболовъ дальше управляти самъ княжествомъ Болгаріи. Теперь же кажуть, що хочь бы и цѣла Европа признала Кобурґа та попирала его, всежь его правлѣнє безъ призни Россіи не буде мати нѣякои силы.

Зъ Вашінґтону наспѣла вѣсть, що въ републицѣ Ґватемаля настала зновъ ворохобня противъ тамошного президента Барілляса, ба вже навѣть прийшло до триднѣвнои рѣзнѣ зъ войскомъ, въ котрôй погибло 500 душь. Вѣсть ся однакъ ще не зовсѣмъ певна

Новинки.

— **На будовы народныхъ школъ** призначила ц. к. краєва Рада школьна зъ краєвого фонду, призначеного Соймомъ на подарки або запомоги въ сѣмъ роцѣ, такі квоты громадамъ: Лѣщоватому (коло Лѣська) 600 зр. позычки и 480 зр. запомоги, а громадѣ Чуквѣ (коло Самбора) 1000 зр. позычки а 400 зр. запомоги; дальше подарки: Гнилицямъ великимъ коло Збаража 1500 зр., Дзвинячцѣ коло Борщева 600 зр., Новосѣлкомъ надъ Збручомъ (въ борщѣвскôмъ повѣтѣ) 300 зр., Городкови коло Залѣщикъ 500 зр. и Слобôдцѣ котыловскôй (такожь коло Залѣщикъ) 400 зр.

— **Дръ Едвардъ Рітнеръ**, шефъ секціи въ міністерствѣ просвѣты, приѣхавъ вчера до Львова.

— **На фондъ будовы руского театру** вплинуло зъ вечерка урядженого „дванацяткою" въ Чернôвцяхъ чистого доходу по вôдтрученю великихъ коштôвъ 180 зр.

— **Шкôльными инспекторами на Буковинѣ** именувавъ міністеръ просвѣты надучителѣвъ: Омеляна Поповича на повѣтъ сторожинецкій; Ивана Ходаковского на сучавскій; Захарія Маєрана на радовецкій; Леонтія Падура на повѣтъ серетскій, а уч. Георгія Жанковского на повѣтъ черновецкій (замѣскій).

— **Еміґрантôвъ** зъ Березовицѣ (збаразкого повѣту) цѣлй 3 родины селяньски, що въ числѣ 20 особъ выбрали ся до Америки, задержала львôвска поліція. Яко причину покиданя своєи землѣ подають велику нужду.

— **Огнѣ**. Въ понедѣлокъ (28 с. м.) повставъ огонь въ Баворовѣ и знищивъ до крихты 5 загородъ селяньскихъ а 2 загороды жидôвскй тамошного арендаря. При огни явивъ ся посессоръ американьского млына п. Данкнеръ зô своими робôтниками и економъ скарбовый п. Качоровскій, котрй енерґічно ратували людске добро вôдъ пажерливыхъ пламеней, и имъ лишь завдячити належить. що при сильнôмъ вѣтрѣ не пôйшло и цѣле село зъ дымомъ. Зате вôйтъ тамошный — якъ вôдтамъ пишуть — Иванъ Добошь, не лишь не нагнавъ людей, а й самъ навѣть при огни и не показавъ ся.

— **Змѣна властителѣвъ.** Село Покропивну купивъ вôдъ Юліи Красняньскои и Вендорфа п. Мирославъ Фідеръ зъ Вициня.

— **Нагла смерть**. Дръ Зембиньскій знаный и поважаный лѣкарь въ Краковѣ, выйшовши въ понедѣлокъ рано на мѣсто стративъ нагло память и упавъ на улици. Лѣкарѣ наспѣвшй заразъ на мѣсце выпадку не могли вже вернути житя умираючому, котрый при ихъ очахъ заразъ и сконавъ.

— **Самоубійство.** Вчера, десь коло 4 ои годины пополудни застрѣливъ ся поручникъ 11 полку артилєріи Ґоріупъ выстрѣломъ зъ револьвера, въ своѣмъ мешканю при ул. Городецкôй ч. 14. Самоубійство спостерегли доперва о 8-ôй годинѣ вечеромъ, коли вже тѣло зовсѣмъ застигло.

— **Полосова тарифа**. Добродѣйство полосовои тарифы на зелѣзницяхъ не лишь въ економічныхъ напрямахъ выказує свои добродѣйнй вплывы, але навѣть выплачуєсь грошево дуже добре. Рôчна надвышка доходôвъ на зелѣзницяхъ угорскихъ по заведеню полосовои тарифы принесла пять и пôвъ міліона чистоге зыску.

— **Безплатно до Америки**. Жидокъ Цайтунґъ, кравець, той самъ, що разъ въ пацѣ яко посылка заѣхавъ зъ Берлина до Парижа, хотѣвъ спробувати ще, якъ то ѣде ся безплатно до Америки въ скрини на корабли помѣжь пачками. Скриня, въ котрôй вôнъ запакувавъ себе яко посылку до Америки, находила ся вже на корабли, однакъ проворного жидика хтось выдавъ. Скриню розбили, жидка вытягнули и — замѣсть до Америки — вôдставили шупасомъ до нѣмецкои границѣ.

— **Скаженый песъ** появивъ ся дня 21 с. м. въ Голинѣ, повѣта черновецкого и покусавъ 14-лѣтного хлопця, Костя Райляна. Хлопець занедужавъ въ два днѣ по сѣмъ на скаженину и по трохъ дняхъ претяжкихъ мукъ вôддавъ Богу духа.

— **Статистика огнѣвъ** на Угорщинѣ выказала въ роцѣ 1888 разомъ 11.419 огнѣвъ. Шкода выносила 12,974 698 зр., зъ чого було убезпеченыхъ 5,516.193 зр. Якъ число огнѣвъ въ Угорщинѣ зростає, показує ся зъ того, що 1874 року було ихъ три разы менше, бо лишь 4130. Въ 2242 случаяхъ було умысне пôдпаленє, а 1470 каригодстойна неосторожнôсть. Сторожа огнева мало ще розвинена, бо въ 1888 роцѣ було всего 660 товариствъ сторожи огневои а огнѣ навѣстили 5061 громадъ.

Вѣсти епархіяльнй.

Еп. Станиславôвска.

Консисторскими совѣтниками именованй оо.: Теод. Косевичь зъ Опришовець и Илія Мардаровичь зъ Каменокъ великихъ.

Испытователями просинодальными именованй: крилошане Фацієвичь, Литвиновичь, Ткачуникъ и Шанковскій, проф. І. Лопушаньскій, парохъ дому карного Т. Трачь, катихитъ ґімназіи М. Сименовъ и оо. Левъ Витошиньскій, А. Струтиньскій и Теоф. Петрушевичь.

Увольненй вôдъ испыту конкурсового оо.: Тв. Стеблецкій зъ Серафинець, Е. Андрухович зъ Биткова, Д. Каратницкій зъ Илинець и Л. Витошиньскій зъ Радча.

До вѣденьскои духовнои семинаріи принятй на III рôкъ Мих. Баричко и Петро Коцюба а на першій рôкъ Іос. Романюкъ.

Господарство, промыслъ и торговля.

Якъ прятати яйцѣ? Щобы яйцѣ на довшій часъ спрятити (законсервувати), мочать ихъ звычайно въ водѣ зъ вапна; вапно осѣдає на шкаралупѣ и недопускає, щобы яйцѣ псували ся. Жиды гуртôвники прячуть ихъ просто въ потовченôмъ напорохъ вапнѣ, але яйцѣ такй, котрй называють ся вапняными (Kalkeier) тратять черезъ то свôй смакъ. Можна також замочувати яйцѣ въ розтопленôй парафінѣ, але то и недогôдно и трохъ задорого. У кого єсть ледовня, то найлѣпше прятати яйцѣ въ ледовни укладаючи ихъ надъ ледомъ на дощинкахъ. Коли яйцѣ пряче ся въ бочкахъ або пакахъ, то найлѣпше брати до того або мѣлкого сухого торфу або такъ званои деревлянои вовны (тоненькй якъ нитки гиблѣвки зъ дерева) а не сѣчки. Завсѣгды однакожь треба на то уважати, щобы яйцѣ, коли мають прятати ся, були свѣжй и не попуканй.

— Добрый кітъ до пôдлоги. Бере ся 5 частей свѣжого сыра и одну часть негашеного на муку потовченого вапна та додає ся трохи жовтого оцту для зафарбованя кіту, и все те мѣшає ся добре зъ собою разомъ на густу масу, котрою вôдтакъ залѣплюєсь всѣ шпары въ пôдлозѣ. Кітъ той, коли засхне, єсть такъ твердый, що анѣ вода его не розмочить, анѣ вôдъ шуровоня не пустить.

Торгъ збôжемъ.

1 Жовтня	Львôвъ	Терно-пôль	Пôдволо-чиска	Ярославъ
Пшениця	10—10·25	9 70 10·—	9 50 10 10	10·—10·50
Жито	8·00—8 65	8·— 8 40	8· —8 50	8·25—8·70
Ячмѣнь	6 50—7 70	6·——7 25	6·——7·—	6·50—8·—
Овесъ	7·00—7·30	6 80 7·—	6·70—7·—	7·00—7·40
Горохъ	6·50—9·—	6·50 8·—	6·25 9·—	6·50—9·—
Выка	—·——·—	—·——·—	—·——·—	—·——·—
Рѣпакъ	13.—13.50	13·—13.—	13·—13·25	13·—13 50
Хмель	55—60 —	—·——·—	—·——·—	—·——·—
Конюшина чер.	42·—52·—	41·—48·—	41·—47·—	42·—52·—
Конюшина бѣла	—·——·—	—·——·—	—·——·—	—·——·—
Оковита	17·—17 70	—·——·—	—·——·—	—·——·—

Все за 100 кильо netto безъ мѣшка.

Оковита готова за 10.000 літр. пр. Іосо Львôвъ вôдъ 18·50 до 19·50 зл.

Жито пошукує ся.

Хмель вôдъ 55·—до 60·— за 56 кильо.

Телеграмы.

Вѣдень 1 жовтня. Ґр. Таффе подужавъ вже на стôлько що вставъ нинѣ зъ постелѣ. Архікн. Кароль Людвикъ принимавъ вчера въ заступствѣ Є. Вел. Цѣсаря членôвъ межинароднои комісіи статистичнои.

Прага 1 жовтня. Є. Вел. Цѣсарь бувъ вчера на выставѣ и въ школѣ кадетôвъ та удѣлявъ авдієнцій.

Брукселя 1 жовтня. Чотири робôтники на кладовищи видѣли, якъ Булянже вôйшовъ о год. $11^1/_2$ а о чверть на першу почули они выстрѣлъ. Коли прибѣгли застали вже Булянжера неживого и держачого револьверъ въ руцѣ.

Петербургъ 1 жовтня. Похоронъ вел. княг. Александры Павловны вôдбувъ ся нинѣ при участи всеи царскои родины.

Поѣзды зелѣзничй.

Пôсля годинника львôвского. (Ôдъ 1 червня 1891).

До Львова приходятъ:	Поѣздъ поспѣшн.	Поѣздъ особовый	Поѣздъ особовый	Поѣздъ мѣшаный
Зъ Кракова	4·03	8·50	9·28	7·15
Зъ Пôдволочискъ	2·20	7·30		3·15
Зъ Пôдволочискъ на Пôдзамче	2·08	7·01		2·38
Зъ Орлова (на Ясло Ряшѣвъ вôдъ 1 линия до 31 серпня		8·12		
Зъ Букарешту, Яссъ, Сучавы, Черновець, Гусятина и Станіслава	8·—	2·—		
Зъ Сучавы, Черновець, и Станіслава		6·53		
Зъ Сухои, Хирова, Гусятина, Станіслава и Стрыя.		3·42		
Зъ Сухои, Хирова и Стрыя.		7·54		
Зъ Станіслава, Будапешту, Мункача, Лавочного и Стрыя		9·02		
Зъ Пешту, Лавочного, Нового Санча, Хирова, Гусятина, Станісл. и Стрыя.		12 19		
Зъ Сокаля и Белзця . .				4·22
Зъ Жовкви				6·45
Зô Львова ôдходятъ:				
До Кракова	2·28	4·15	7·20	8·30
До Пôдволочискъ	4·11		9·50	10·35
До Пôдволочискъ на Пôдзамче	4·22		10·15	11·05
До Зимноводы-Рудна . .			4·25	
До Орлова (на Ряшѣвъ-Ясло вôдъ 1 линия до 31 серпня		6·16		
До Сучавы, Черновець, Станіслава и Гусятина .	9.16	10·24		
До Станіслава, Черновець. Яссъ и Букарешту .		4·30		
До Стрыя, Лавочного, Мункача, Будапешту, Станіслава и Гусятина . .		8·05		
До Стрыя, Хирова и Сухи		8 53		
До Стрыя, Хирова, Сухои, и Станіслава		10·50		
До Стрыя, Станіслава, Гусятына, Лавочного, Пешту, Хирова и Стружа .		6·20		
До Белзця и Сокаля . .				9·25
До Жовкви				7·40

Примѣтка: Годины пôдчеркненй лінійкою означають часъ нôчный вôдъ год. 6 вечеръ до год. 5 мін. 59 рано.

Вôдвѣчальный редакторъ: Адамъ Креховецкій

Надôслане

АПТЕКА ПОДЪ „СРЕБНЫМЪ ОРЛОМЪ“

ЖИГМОНТА РУКЕРА

поручае:

Знамениті средства до консервованя зубôвъ и яселъ и удержаня ямы губнои въ цѣлковитôй чистотѣ, именно

Порошокъ до зубôвъ салициловый и зъ руты надае зубамъ снѣжну бѣлость и не ушкоджуючи цѣлкомъ шклива хоронить ихъ передъ спорохнѣлостію.— Цѣна шкатулки 25 и 35 кр.

Вода анатеринова, настой на зѣляхъ антисептичныхъ, а также и **вода салицилова,** котрои пару капель розпущенныхъ въ шклянцѣ воды, по выполоканю губы усувае зъ неи непріятный смакъ, а также забеспечуе ясла передъ всѣми **слабостями.**

ГАЛИЦКІЙ

БАНКЪ КРЕДИТОВЫЙ

почавши ôдъ 1 лютого 1890 поручае

4% АСИГНАТЫ КАСОВИ

зъ 30 дневымъ выповѣдженемъ

3½% АСИГНАТЫ КАСОВИ

въ 8 дневымъ выповѣдженемъ, всѣже знаходячи ся въ обѣзѣ

4½% АСИГНАТЫ КАСОВИ

зъ 90 дневымъ выповѣдженемъ, будуть опроцентованй почавши вôдъ дня 1 мая 1890 по 4% въ дневнымъ терминомъ выповѣдженя.

Львôвъ, дня 31 сѣчня 1890. **Дирекція.**

Мешканьцѣ Львова!

можуть хôснувати ся знаменитымъ вынаходкомъ

проф. Соксельета

молоко стерилізоване

пôсля методы того професора, есть найлѣпшимъ зъ штучныхъ кормôвъ для немовлятъ и заступае цѣлкомъ кормъ грудный.

Дѣти, скормленй тымъ молокомъ не слабують на жаднй слабости жолудковй або кишковй и въ загалѣ не пôдлягають такъ легко слабостямъ.

Цѣна мѣсячного кормленя 180 фляшокъ 7 зл.

Молоко коштуе найменше два разы тôлько.

Проспекта и поясненя даромъ. Замовленя приймае

Контора Льеопольда Литыньского,

у Львовѣ, при улицѣ Валовôй ч. 14 (побôчь Центральнои Каварнѣ.

Понеже новою уставою торговельно-промысловою строго заборонено домокружну продажь вещей церковныхъ обѣзджаючимъ по селахъ и мѣсточкахъ, всякй вещй церковнй, якъ фелоны, хоругвы и прч. спродавати, — проте поручае:

ТОРГОВЛЯ РѢЧЕЙ ЦЕРКОВНЫХЪ АНТОНІЯ СТАХІЕВИЧА

въ Тернополи,

Всечестнѣйшому Духовеньству, Брацтвамъ церковнымъ велико заосмотреный складъ матерій церковныхъ на фелоны и спродае по цѣнахъ зниженыхъ **фелоны** (свѣтлй, багрянй, зеленй и чорнй):

зъ вовняного найлучшого адамашку по зр. 30, 34, 40,
зъ пôвшовковыхъ матерій французкихъ по зр. 45, 52, 58, 65,
зъ шовковыхъ матерій французкихъ по зр. 70, 80, 90. 100 и висше.

Хоругви брацкй зъ вовняного найлучшого адамашку зъ вышитыми крестами по зл. 20. зъ образами по зл. 30. — **Хоругви шовковй** по зл. 70 и 75.

Всяку утварь церковну, якъ шалѣ до монстранціи, бурсы, дальматики, стихарѣ и прч. въ великôмъ выборѣ на складѣ.

Направы фелонôвъ принимае ся.

Упрашаю всякй замовленя впростъ до торговлѣ моеи адресувати. На желане высылаю готовй церковнй до выбору, або прôбки матерій.

ЗАКЛАДЪ

ДИЕТИЧНО-ГИГІЕНІЧНЫЙ

ЛЬЕОПОЛЬДА ЛИТЫНЬСКОГО

у Львовѣ,

Канторъ при улици Валовôй ч. 14.

поручае **французскій курацийный**

COGNAC

по **3** зр. а. в. фляшка.

MALAGA

въ оригінальныхъ фляшкахъ ¾ літров. по 2 зр. 60 кр.

Такожь поручае превосходне средство диететичне

КЕФИРЪ

правдивый, спорядженый зъ грыбкôвъ кавкаскихъ.

Замовленя на провинцію залагоджують ся вôдворотною почтою.

БРОНИСЛАВЪ ВИТКЕВИЧЪ

аптикарь у Львовѣ улиця Жолкôвска (коло заставы).

Терпите ломане руки або ноги, рване, гостець, ревматизмъ, котрй вамъ особенно долягають въ порѣ вогкôй дощевôй?

Читайте якъ помагае въ такихъ терплѣняхъ:

„Excelsior“

Средство дуже цѣнене у всѣхъ гостцевыхъ терпѣняхъ именно застарѣлыхъ, объявляючихъ ся ломаньемъ костей и т. п.

Подяка. Вcч. п. Брониславъ Виткевичь, аптикарь у Львовѣ.

Мило менѣ переслати В. Всечестности мои найсердечнѣйшй слова подяки з[а] Вашь дѣйстно чудесный *Excelsior.* Страшнй терпѣня, якй выдержавъ я зъ каждо[ю] змѣною воздуха, довгй лѣта треваючй болѣ въ костяхъ нôгъ, котрымъ нѣ одна сѣр[]чана купѣль помогчи не могла — перестали, якъ-бы чудесною рукою ôднятй, п[о] натертю кôлькохъ фляшокъ **„Excelsior“**-а. — Вдячнôсть моя для Васъ Пане тре[]вати буде якъ довго жити буду, а першимъ еи вôдгомономъ най будуть тй слов[а] моеи подяки.

Краковъ, 16 лютого 1891. **Антоній Гордыньскій.**

Такихъ подякъ получивъ вынаходець „Excelsiora“ тысачѣ — бо каждому помагае скоро и разъ на всегда.

Спроваджувати можна найменьше 2 фляшки, котрй коштують по 60 кр. в. [а] разомъ 1 зр. 20 кр. — Треба надôслати 1 зл. 50 кр. т. е. за 2 фляшки „Excelsiora“ оплату почтову и опаковане.

Зъ друкарнѣ Вл. Лозиньского пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.

List otwarty
w sprawie Podhajeckiej
do członków działu życiowego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie.

Anterpryza Podhajecka jest jako interes rentowy *wyłączną własnością działu życiowego* Towarzystwa Krakowskiego, który to dział ze stanowiska społecznego jest niezawodnie najpoważniejszym, gdyż przedstawia fundusz żelazny tysięcy emerytów, wdów i sierót stanu średniego, a szczególnie stanu ludzi umysłowo pracujących. Interes Podhajecki jest nadto *interesem milionowym*, a wobec tego kwestya, czy Dyrekcya takowy korzystnie lub niekorzystnie załatwiła, czy agitacya przeciw Dyrekcyi z taką bezwzględną zaciętością wdrożona jest uzasadnioną lub nie, dlatego, powiadam, kwestya ta jest wprost rozstrzygającą dla dalszego rozwoju, a może nawet i dla bytu działu życiowego.

Moralnym obowiązkiem zatem każdego członka tego działu jest zająć się powyższą kwestyą i zbadać ją sumiennie i gruntownie.

Będąc członkiem tego działu podjąłem się — tak we własnym, jak w interesie ogólnym — tego ważnego zadania, a to na podstawie wiarogodnych informacyi, które nie łatwo zebrać mi się udało. Starałem się *sine ira et studio*, traktując rzecz ściśle przedmiotowo i nie poddając się — ile możności — wpływom osobistej sympatyi lub antypatyi wyrobić sobie zdanie *niezależne* o sprawie Podhajeckiej *ze stanowiska tu jedynie decydującego t. j. interesu członków działu życiowego.* Z rezultatem moich badań pragnąłbym i czuję się obowiązanym z Wami się podzielić — *by ewentualnie potrzebną wspólną akcyą członków działu życiowego zainicyować i umotywować.*

I. Wszyscy bez wyjątku przyznają, że anterpryza Podhajecka jest świetnym, fenomenalnym interesem finansowym dla Towarzystwa względnie dla działu życiowego, a przeciwnicy podnoszą tylko zarzuty przeciw dzierżawie ryczałtowej z Lilienfeldami na lat 20 zawartej, żądając stanowczo rozwiązania tej dzierżawy. Lecz ci panowie zapominają tylko o jednej bardzo ważnej rzeczy, a mianowicie o tem, że *interes dzierżawny z Lilienfeldami zawarty tworzy ze stanowiska finansowego integralną część całej anterpryzy Podhajeckiej*, która abstrahując od tego interesu też finansowo całkiem inaczej się przedstawia.

Anterpryza Podhajecka składa się bowiem z dwóch interesów w ścisłym związku ze sobą zostających, t. j. z interesu kupna na rentę i z interesu dzierżawy ryczałtowej, a tylko oba te interesa razem wziąwszy dają w następstwie ów świetny i powszechnie podziwiany rezultat finansowy. Ścisłego związku finansowego i kauzalnego, zachodzącego między interesem kupna na rentę a dzierżawą ryczałtową dowodzi najlepiej geneza historyczna tego interesu dzierżawnego.

Na czele komisyi, która z ramienia Dyrekcyi Towarzystwa wydelegowaną została celem oszacowania klucza Podhajeckiego stał p. Bohdan prezes Rady nadzorczej Banku krajowego, o którego wytrawności i kompetencyi w sprawach gospodarczych wątpić nie można.

Otóż p. Bohdan podniósł w y r a ź n i e w swojem sprawozdaniu, że ze wszystkich dzierżawców najlepiej gospodarują Lilienfeldowie, *którzy znaczną prawie $^1/_3$ część Podhajczyzny dzierżawili u Księżny Czartoryskiej od lat blisko 20* i że przedewszystkiem i w pierwszej linii należy Lilienfeldom dzierżawy prolongować. Tę opinię p. Bohdana potwierdzili też w zupełności Księżna Czartoryska jako poprzednia właścicielka, względnie jej pełnomocnik p. Kastory.

Otóż następnie pp. Lilienfeldowie, k t ó r z y j u ż z k s i ę ż n ą t r a k t o w a l i o d z i e r ż a w ę r y c z a ł t o w ą d ó b r P o d h a j c e, przedłożyli r ó w n o c z e ś n i e taką samą ofertę Dyrekcyi Towarzystwa na wypadek przyjścia do skutku interesu rentowego. *W ciągu zatem pertraktacyi z księżną o kupno Podhajec na rentę* Dyrekcya dostaje od pp. Lilienfeldów, o których ze strony najkompetentniejszej tak korzystną opinią otrzymała, ofertę na dzierzawę ryczałtową, a to ofertę — szczególnie ze względu na sprawozdanie p. Bohdana — niezwykle świetną. Podczas gdy bowiem p. Bohdan przypuszczał w swojem sprawozdaniu, że dochody z dzierżaw Podhajeckich, wypuszczając takowe pojedyńczo dopiero w roku 1905 t: j. po expiracyi dawniejszych kontraktów, można będzie podnieść o 18000 zł. rocznie, to Lilienfeldowie ofiarowali odrazu t. j. o 14 lat wcześniej i bez naruszania istniejących kontraktów zwyżkę 17.000 zł. a względnie jeśli weźmiemy w rachubę zaoszczędzenie kosztów administracyi przy dzierżawie ryczałtowej — zwyżkę przynajmniej 20,000 zł. rocznie! W obec tego nie ulega wątpliwości, że oferta pp. Lilienfeldów *w ciągu pertraktacyi z księżną wniesiona* musiała na Dyrekcyę *wielkie zrobić wrażenie i stanowić nawet jeden z głównych motywów, skłaniających ją do zawarcia interesu rentowego z Księżną.* Jeżeli zaś rzeczy tak — a nie inaczej — się miały, jeżeli interes dzierżawy ryczałtowej, wskutek na pozór dziwnego — a jednak tak naturalnego — zbiegu okoliczności i stąd wynikającego związku faktycznego i przyczynowego zlał się z interesem kupna na rentę w jedną nierozłączną i — powiedziałbym — organiczną całość, to jasną jest, że stać się musiało i stało się to, co obecnie tym, którzy nie mogą lub nie chcą wglądnąć w wewnętrzne stosunki faktyczne całej anterpryzy, zdaje się dziwnem i nienaturalnem, t. j. *że równocześnie z zawarciem interesu rentowego z Księżną przyszedł także do skutku interes dzierżawy ryczałtowej z pp. Lilienfeldami.*

Już z tego faktycznego przebiegu sprawy Podhajeckiej wynika, jak niedorzecznym jest podniesiony przeciw Dyrekcyi zarzut, który na pierwszy rzut oka zdaje się być tak ciężkim, że zawierając kontrakt z Lilienfeldami działała „doraźnie, cichaczem, z wykluczeniem konkurencyi".

Pominąwszy, że Dyrekcya wówczas przecież nikomu nie wzbraniała wnoszenia ofert na dzierżawę ryczałtową, to, jak wyżej przedstawiłem, pp. Lilienfeldowie zajmowali w całej tej sprawie stanowisko *niezwykłe*, *wyjątkowe.* Wnosząc swą ofertę jeszcze *w ciągu* pertraktacyi o interes rentowy, byli nietylko zwykłymi konkurentami o dzierżawę, *lecz zarazem także ważnymi czynnikami*, *motorami przy zawarciu głównego interesu rentowego*, tak że zawarcie interesu głównego konsekwentnie musiało także spowodować zawarcie z nimi interesu dzierżawnego, i że pierwszy interes bez drugiego nie byłby wcale przyszedł do skutku.

Nadto wiedziała Dyrekcya bardzo dobrze, że innych konkurentów na dzierżawę ryczałtową i pod warunkami ofiarowanymi przez Lilienfeldów po prostu nie ma i nie będzie. Jak bowiem już powyżej wspomniałem Lilienfeldowie traktowali od dłuższego już czasu (t. j. od trzech miesięcy wstecz) z księżną Czartoryską o interes dzierżawy ryczałtowej Podhajczyzny, a rzecz ta była tak jawną i powszechnie znaną, że w powiecie Podhajeckim każdy znał wszystkie szczegóły oferty Lilienfeldów. Mimo to i mimo kursujących pogłosek, że Lilienfeldowie mają wszelkie szansy do zawarcia interesu z Księżną, *żaden inny konkurent się do Niej nie zgłosił.*

Jeżeli więc u Księżnej w przeciągu 3 miesięcy prócz Lilienfeldów nikt inny do konkurencyi nie stawał, to Dyrekcya stąd mogła nabrać niezłomnego przekonania, iż w ogóle drugi konkurent do interesu dzierżawy ryczałtowej za tak wysoką tenutę nie istnieje, że oferta Lilienfeldów jest możliwie najwyższą i dlatego nawet bez rozpisania konkurencyi przyjąć ją należy.

II. Prócz wysokości oferty inne jeszcze okoliczności musiały wpłynąć na postanowienie, Dyrekcyi. I tak ważnym w tym względzie motywem była zapewne korzyść, jaką system administracyi przez dzierżawę ryczałtową daje w porównaniu z dawniejszym systemem wydzierżawiania pojedyńczych objektów, który wymaga znacznie większych kosztów administracyi, a nadto dla tak ciężko funkcyonującego ciała, jakiem jest Towarzystwo, jest zbyt skomplikowanym. Dalej musiała także wpłynąć na Dyrekcyą okoliczność, że pp. Lilienfeldowie nie są — jak mylnie niektórzy sądzą — spekulantami lub kapitalistami, lecz *gospodarzami z zawodu* i że postępowy i intenzywny tryb ich gospodarstwa, tak na ich własnym majątku (w Bożykowie), jak w dzierżawach, cieszy się powszechnem uznaniem, co Dyrekcyi dało wszelką gwarancyą, że majątek dostaje się w dobre ręce i przez dzierżawców wzorowo zagospodarowanym będzie. Wreszcie Dyrekcya i to zapewne brała pod rozwagę, że zawierając interes ryczałtowy z Lilienfeldami nie potrzebowała się wdawać w żadne eksperymenta administracyjne i narażać Towarzystwo na straty i zawody, z takimi eksperymentami z reguły połączone.

Jeżeli więc rezultat finansowy anterpryzy Podhajeckiej można nazwać świetnym, to jednym z głównych i nieodzownych czynników tego rezultatu jest interes dzierżawy ryczałtowej zawarty z Lilienfeldami.

Wskutek tego interesu bowiem dopiero dochody Podhajeckie podniosły się odrazu o 17.000 zł. względnie 20.000 zł. rocznie, a to znowu sprawia w dalszej konsekwencyi, że dział życiowy zarabia na kupnie 800.000 zł. a ewentualnie — t. j. jeżeli uwzględnimy prawie pewny wzrost wartości ziemi — 1,200.000 zł., a mimo tego imponującego zysku dywidenda członków działu życiowego, nawet na czas najdłuższego życia rentaryusza nie jest narażoną na żadne, lub tylko minimalne uszczuplenie.*) Gdyby natomiast interes dzierżawy ryczałtowej z Lilienfeldami nie był przyszedł do skutku, lub gdyby takowy rozwiązanym, a właściwy cel agitacyi obecnej, o którym niżej mowa będzie, osiągniętym został, to dział życiowy zapłaciłby za dobra nabyte około 800.000 zł. więcej niż obecnie i na kupnie niczby nie zarobił lub ewentualnie by nawet stracił, a nadto dywidenda członków tegoż działu byłaby narażoną na czas może 30-letni — t. j. na czas najdłuższego życia rentaryusza — na znaczne ukrócenie, lub nawet ustałaby zupełnie. Ze stanowiska finansowego i gospodarczego zatem Dyrekcya postąpiła przy zawarciu dzierżawy ryczałtowej z Lilienfeldami zupełnie prawidłowo, a członkowie działu życiowego winni jej tylko wyrazić jak najzupełniejsze uznanie za umiejętne i korzystne dla nich przeprowadzenie całej anterpryzy Podhajeckiej.

Lecz — zapytacie się zapewne — czyż można także na taki interes dzierżawny zgodzić się ze stanowiska *narodowego i patryotycznego?* Jeżeli na to pytanie odpowiadam *twierdząco*, to bynajmniej nie dlatego, że jestem filosemitą. Przeciwnie uważam w zasadzie antysemityzm jako prąd społeczny w danym razie zupełnie uzasadniony — a powyższa odpowiedź moja polega tylko na uwzględnieniu specyalnych i *wyjątkowych* stosunków zachodzących co do Lilienfeldów. Jak bowiem powszechnie wiadomo rodzina ta zasymilowała się w zupełności z nami, prowadzi domy na wskróś polskie, żyje z Polakami-chrześcijanami w stosunkach jak najserdeczniejszych i bierze żywy udział w sprawach publicznych i narodowych.**)

Zdaje mi się, że wobec tego przeciw wydzierżawieniu dóbr Podhajce na czas dłuższy Lilienfeldom ze względów narodowych wystąpić nie można, — i że nawet podniesienie takiego zarzutu jest czynem w wysokim stopniu niepolitycznym, gdyż takie jednostki żydowskie, które się z nami we wszystkich punktach — z wyjątkiem wyznania — zlały, nie należy odpychać i uważać je za „obcych" zwłaszcza, że zgubnem dla kraju byłoby uznanie zasady narzuconej przez agitacyę w celach egoistycznych podjętą, że Żyd nie może być Polakiem. Przeciwnie jednostki takie należy przygarniać do społeczeństwa narodowego, którego hasłem prawdziwe spełnienie obowiązków patryotycznych — a nie wyznanie — być powinno. Zresztą, chociaż zmiana wyznania nie na jedną napotyka trudność, spodziewać się należy że między galicyjską inteligencyą żydowską wkrótce musi się podobny ruch wytworzyć, jaki w Warszawie od dawna istnieje, gdzie żydzi stopniowo także pod względem wyznaniowym z nami się asymilują.

III. Lecz jeżeli sprawa wydzierżawienia klucza Podhajeckiego jest tak pod każdym względem prawidłową, to tem dziwniejszą, tem trudniejszą do wytłumaczenia jest zacięta, i w środkach niestety nie przebierająca agitacya obywatelstwa Podhajeckiego, żądająca w znanym proteście stanowczo i coute que coute rozwiązania kontraktu. Chąc sobie to dziwne na pozór zjawisko wytłómaczyć musimy na chwilę zapomnieć o szumnych frazesach protestu i całą rzecz *realnie* na podstawie faktycznych stosunków *miejscowych* zbadać.

Klucz Podhajecki składa się z 9 folwarków, z których Lilienfeldowie dzierżawią 3, zaś resztę 6 folwarków trzymają dzierżawcy-chrześcijanie. Otóż ci dzierżawcy-chrześcijanie dotychczas dzierżawili swe folwarki od księżnej Czartoryskiej za bezcen i byli przyzwyczajeni do tego, że także na należyte płacenie czynszu patrzano często ze stanowiska dla nich bardzo dogodnego „łaski książęcej", a okoliczność, że klucz Podhajecki przynosił faktycznie, w stosunku do swej wartości najniższe nie tylko w Austryi, ale pewnie w Europie, dochody, — nie stała z pewnością w sprzeczności z interesami inicyatorów obecnej agitacyi.

Gdy się rozeszła wieść, że Towarzystwo krakowskie traktuje o nabycie Podhajczyzny, rzeczeni dzierżawcy byli jak najmocniej przekonani, że Towarzystwo jako instytucya „narodowa" pozostawi im dzierżawy po expiracyi istniejących kontraktów za równie niską lub nawet niższą tenutę niż dotąd, i że drażliwą kwestyę płacenia czynszów będzie załatwiać tak samo, jak nieraz Księżna, — w sposób wspaniałomyślny. Lecz wszystkie te widoki i nadzieje odrazu prysnęły jak bańki mydlane, gdy się dowiedziano, że Dyrekcya równocześnie z nabyciem dóbr Podhajce takowe wydzierżawiła ryczałtowo Lilienfeldom!

---

*) Por. liczebne zestawienie w Tygodniku ekonomicznym Nr. 35.

**) Współdzierżawca Dr. Zygmunt Lilienfeld jest autorem licznych prac naukowo-prawniczych *w języku polskim* napisanych i w sferach kompetentnych bardzo przychylnie przyjętych, zaś dzierżawca zajmujący się właściwie administracyą dzierżaw (Marek Lilienfeld) jest ukończonym technikiem, który się poświęcił specyalnie rolnictwu.

Nie chciałbym za to ręczyć, czy właśnie te, łatwo przewidzieć się dające nadzieje pp. dzierżawców nie były jednym z głównych motywów doraźnego postępowania Dyrekcyi przy wydzierżawianiu nabytego majątku, — ale pewnem jest w każdym razie, że wskutek zawarcia interesu dzierżawy ryczałtowej wspomnieni pp. dzierżawcy nieprzyjemnego doznali zawodu i musieli być przygotowani na to, iż dawniejsze błogie czasy bezpowrotnie się skończyły, gdyż ani o wydzierżawieniu za bezcen, ani o „defalkach" czynszu już nie mogło być mowy, skoro Lilienfeldowie bardzo wysoką płacą tenutę i terminów zapłaty muszą punktualnie dotrzymywać.

Otóż *inde ira*, a doznany i tak bolesny zawód w oczekiwaniach zresztą niczem nieuzasadnionych musiał wywołać gwałtowną reakcyą, która znalazła wyraz w zaciętej agitacyi rozwiniętej w powiecie Podhajeckim i w ościennych powiatach i żądającej rozwiązania kontraktu dzierżawnego z Lilienfeldami zawartego. Aby tę agitacyą małoduszną i na własną kieszeń obliczoną należycie upozorować wywieszono sztandar „narodowo-patryotyczny", umotywowano żądanie rozwiązania kontraktu rzekomo tem, że Podhajczyznę należy „wyrwać z rąk obcych," — i postarano się przez znajomych i krewnych o to, aby pierwszą „patryotyczną" enuncyacyą wydała okolica Tarnopolska, jako w tej sprawie bezpośrednio nieinteresowana. Następnie zwołano „walny zjazd obywatelski" do Podhajec i wybrano komitet, który uchwalił wiadomy „protest" wzywający powiaty, kraj, miasta stołeczne itp. a więc niebo i ziemię do pomocy celem zmuszenia stron do rowiązania kontraktu! Protest ten, któremu starano się nadać jak największy rozgłos, zawiera wprawdzie wiele szumnych frazesów, lecz bardzo mało krytyki przedmiotowej, która w poprzednich moich wywodach faktycznych znajduje zresztą zupełne odparcie. Nie można jednakże pominąc i dosyć surowo napiętnować smutnego faktu, że protest, na którym się podpisali obywatele-Polacy, posługuje się najzwyklejszymi środkami *agitacyi komunistycznej* t. j. osobistemi insynuacyami i podejrzeniami zgoła niczem nie udowodnionemi, przekręcaniem faktów a wreszcie wprost fałszem. Pomijam jako rzecz mniejszej wagi, że protest stara się n. p. Lilienfeldów zdyskredytować przez zarzut rzekomych malwersacyj gorzelnianych, pomimo, że faktem znanym jest, iż wniesione w r. 1889. denuncyacye były fałszywe, i że dochodzenia nawet żadnych poszlaków malwersacyj podatkowych nie wykazały. Lecz trudno zaiste przebaczyć panom protestującym, jeżeli się porywają lekkomyślnie na zarząd instytucyi, która jest największą dźwignią dobrobytu i ozdobą naszego kraju i zapominają o tem, że w tym zarządzie zasiada mąż, który jest ojcem i fundatorem tej instytucyi, który swe niezwykłe talenta i niezmordowaną pracę całego życia poświęcił krajowi i nazwisko swe w historyi dobrobytu krajowego złotemi zapisał literami! Lekkomyślne naruszenie powagi i stanowiska takiej instytucyi i takich mężów, ze strony obywatelstwa samego podkopuje i zatruwa moralność publiczną w sposób wprost zastraszający i dlatego zarzut czynu niepatryotycznego przeciw Dyrekcyi podniesiony spada z podwójnym ciężarem napowrót na panów protestujących!

A teraz jeszcze słów kilka o innych motywach, na których opiera protest swój werdykt, — o tych „zważywszy", które były podstawą do odsądzenia Dyrekcyi od czci i patryotyzmu przez ludzi, którzy nie mając do tego żadnego prawa, więc jakby w czasach zupełnej anarchii, zasiedli do sądu, aby ferować wyrok z pominięciem najprymitywniejszych zasad sprawiedliwości, gdyż byli między nimi i protest podpisali niektórzy z wprost interesowanych dzierżawców, nie przesłuchano obwinionej Dyrekcyi, a nakoniec oparto się na twierdzeniach, których nieprawdziwość łatwo wykazać.

I tak uznano z góry interes dzierżawny z Lilienfeldami za niekorzystny dla Towarzystwa. Wspomnieliśmy powyżej, na jakiem obliczeniu interes ten oparła Dyrekcya i że obliczenie to było także podstawą do zawarcia interesu kupna, — a trudnem zaiste byłoby wchodzić w krytykę matematyki podhajeckiej, której wystarcza gołosłowne twierdzenie, że interes dzierzawny przedstawia się niekorzystnie. Zwrócić wszakże trzeba uwagę na to, że słów kilka dalej powiada protest, że z dóbr podhajeckich „znacznie większy dochód uzyskać można, niż ofiarowana przez Lilienfeldów opłata wynosi, jeżeli nie na razie, to za lat kilka, gdy dotychczasowe kontrakty wyjdą". Tymczasem faktem jest, że ostatnie kontrakty wyjdą za lat czternaście, a więc za lat kilkanaście, a nie za lat kilka, — a tak mylne przedstawienie okoliczności, mającej decydujący wpływ w kierunku zarzutu Dyrekcyi czynionego, że wypuściła dzierżawę na lat 20, czemuż przypisać? Przecież ani nieznajomości stosunków faktycznych, ani też nieznajomości języka polskiego ze strony autorów protestu, lecz tylko oczywistej złej woli.

Także nie mogli przecież wyrokujący wierzyć własnym słowom, „że przez wydzierzawienie dóbr Podhajeckich Lilienfeldom kilkadziesiąt (sic!) rodzin dzierzawców (między nimi takich, którzy z dziada pradziada na miejscu zostawali) i oficyalistów, nie licząc drobnej służby folwarcznej, bez chleba pozostanie". Wiadomo bowiem, że dzierżawców chrześciańskich jest sześciu, i o tych, mianowicie zaś o podpisanych na proteście dzierżawcach twierdzić nie można, że pozostaną bez chleba, jeżeliby rzeczywiście utracili dzierżawy. Co do oficyalistów, to dotychczasowi dzierżawcy chrześciańscy nie mają ich, a Lilienfeldzi swych oficyalistów folwarcznych — mimochodem mówiąc samych chrześcian — wskutek zawarcia kontraktu dzierżawnego oddalać przecież nie mają powodu. Groźba wreszcie utraty chleba przez drobną służbę folwarczną obliczoną jest chyba na nieznajomość stosunków wiejskich, gdyż każdy folwark potrzebuje przecież służby, która niemal bez wyjątku w razie zmiany właściciela lub dzierżawcy pozostaje przy folwarku.

Zarzut wreszcie, że wydzierzawiając Lilienfeldom dobra Podhajeckie Dyrekcya przekroczyła swą kompetencyą, gdyż powinna była poddać sprawę tę pod uchwałę Rady nadzorczej, stoi w sprzeczności z postanowieniami statutu Towarzystwa, upoważniającego Dyrekcyę do zawarcia tego interesu i obliczonym jest na to, aby upozorować agitacyą, nie mającą żadnej realnej podstawy, gdyż dla każdego nawet początkującego prawnika jest rzeczą jasną, że Towarzystwo jednostronnie kontraktu dzierzawnego rozwiązać nie może i że mogłoby to nastąpić jedynie za zezwoleniem Lilienfeldów. Polecenie tedy dane delegatowi tamtejszemu, do Rady nadzorczej aby się starał o unieważnienie kontraktu dzierzawnego „chociażby nawet za odszkodowaniem kontrahentów ze strony Towarzystwa" jest po prostu monstrum, które mogło podyktować zaślepienie, obojętne na wszelkie interesa Towarzystwa, mianowicie zaś na interes członków działu życiowego. Innemi bowiem słowy znaczy to „zapłaćcie Lilienfeldom odstępne w kwocie, jaką im się oznaczyć będzie podobało". Kto taką bronią walczy i kto do takich dąży celów, ten słusznej sprawy bronić nie może.

IV. Zastanówmy się w końcu nad najważniejszą dla nas kwestyą t. j. nad tem, do jakich celów *praktycznych* dąży agitacya w sprawie Podhajeckiej, jakich skutków *praktycznych* dla działu życiowego mamy się *spodziewać — lub obawiać* — od tej agitacyi, w razie, gdyby swego celu dopięła.

Otóż pierwszym i jawnym celem tej agitacyi jest, jak widzieliśmy rozwiązanie kontraktu z Lilienfeldami zawartego. Pominąwszy, że takie żądanie postawione pod presyą frazesów patryotycznych jest wprost niemoralnem i zawiera wszystkie prawie cechy wymuszenia, to z naszego stanowiska musimy baczyć na to, że koszta zawarcia i rozwiązania kontraktu dzierżawnego musiałby po-

nieść dział życiowy, i że zatem osiągnięcie tego jawnego celu agitacyi już połączonem by było z wielką, nie wiadomo wiele tysięcy wynoszącą i niczem powetować się nie dającą stratą dla członków działu życiowego.

Lecz nie skończy się na tej jednorazowej stracie. O wiele większe niebezpieczeństwo grozi naszemu działowi z powodu właściwych, niezgrabnie ukrywanych, więc widocznych celów i dążeń agitacyi Podhajeckiej. Z wyżej przedstawionej faktycznej genezy tej agitacyi bowiem wynika, że *właściwym* i ostatecznym jej celem jest przywrócenie dawnego systemu administracyi w kluczu Podhajeckim przez wydzierżawianie pojedyńczych folwarków obecnym dzierżawcom lub ich sprzymierzeńcom, bez względu na wysokość osiągnąć się mających dochodów, a więc za dotychczasową lub niższą tenutę, — a nawet bez gwarancyi należytego i punktualnego płacenia tych czynszów *).

Otóż przedewszystkiem agitacya Podhajecka ma wskutek tej właściwej choć ukrytej swej tendencyi charakter ściśle *kastowy* i dlatego w wysokim stopniu niemoralny, gdyż dąży po prostu do tego aby kilku (t. j. sześciu lub co najwięcej dziewięciu) dzierzawcom zapewnić — nie byt, który i tak im jest zapewnionym — lecz wygodną i zyskowną pozycyą, graniczącą z synekurą, a to kosztem kilkunastu tysięcy członków działu życiowego, — aby imponująca liczba członków tego działu przez zmniejszenie lub nawet całkowite zwinięcie dywidendy *płaciła przez długi, może 30 lat wynoszący przeciąg czasu haracz na rzecz tychże sześciu lub dziewięciu dzierzawców*, co jest rażącą i żadnymi frazesami patryotycznymi usprawiedliwić się nie dającą krzywdą nawet wówczas, gdyby dzierzawcy mieli być nie „obcy“ ale „swoi“ w najściślejszem tego słowa znaczeniu. Ale co jeszcze ważniejsza, — wspomniany właściwy cel agitacyi Podhajeckiej naraża całą przyszłość i egzystencyą działu życiowego na największe niebezpieczeństwo. Jeżeliby bowiem agitacyi tej udało się dopiąć swego celu ukrytego t. j. utrzymania dawnego systemu administracyi w majątku Podhajeckim i udaremnienia reform, dążących do podniesienia dochodów, — co wobec niezwykłej bezwzględności agitujących i śmiałego użycia nawet środków najsilniejszej presyi moralnej, jest w wysokim stopniu prawdopodobnem, — to w takim razie dział życiowy byłby narażonym na uszczuplenie dochodów przez lat może 30 o kwotę 20.000 zł. rocznie — a wskutek tego na zmniejszenie lub nawet zwinięcie dywidendy przez długi przeciąg czasu, co siłę konkurencyjną tego działu osłabić, a z czasem go koniecznie do zupełnego upadku przyprowadzić musi.

Co więcej! Cóż się stanie z powagą dotychczasową Towarzystwa, jeżeliby się okazało, że agitacya powiatowa jest w stanie zwalić kontrakt, przez Dyrekcyę na podstawie uprawnienia statutu swego prawnie zawarty?

Gdzież znajdzie Towarzystwo klientów, którzy — zwłaszcza w dziale życiowym, na cały szereg lat w stosunek kontraktowy z Towarzystwem wstępując — chcieliby się narazić na ponowną, może nawet poprawną edycyę agitacyi Podhajeckiej!

W obec tych możliwych a nawet prawdopodobnych następstw agitacyi Podhajeckiej stanowisko członków działu życiowego z góry jest wskazanem. Członkowie ci nie mogą się żadną miarą zgodzić na agitacyę, która dla synekur kilku dzierżawców chce narazić przyszłość i egzystencyę działu życiowego na groźne niebezpieczeństwo lub nawet ruinę, — a muszą przeciwnie wszelkiemi możliwymi środkami dążyć do sparaliżowania takiej agitacyi. W tej mierze pierwszym powinno być krokiem: apelacya do zgromadzić się mającej Rady nadzorczej przez energiczne i stanowcze „caveant consules“, aby roztrząsali i rozstrzygnęli sprawę Podhajecką w sposób ściśle przedmiotowy i wyłącznie ze stanowiska interesów działu życiowego, — a nie dali się porwać agitacyą, która pod obłudnym sztandarem patryotyzmu kryje tylko tendencye egoistyczne i niemoralne.

Wprawdzie w wyborach do Rady nadzorczej członkowie działu życiowego nie mają szansy przeprowadzenia swych reprezentantów i dlatego udziału zwykle nie biorą, wszelako nie idzie zatem, iżby większość Rady ze szkodą członków interesowanych wyzyskać miała swe stanowisko. — Chociaż bowiem Rada nadzorcza składa się z małymi wyjątkami — z właścicieli większej posiadłości i nieczłonków działu życiowego, to nie mamy jeszcze powodu do powątpiewania o jej roztropności i poczuciu sprawiedliwości. Uchwały Rady nadzorczej powinny utrwalić byt Towarzystwa i położyć kres samozwańczym sądom doraźnym, narzucającym się z obroną, przynoszącą szkodę branym nibyto w obronę a obliczoną na to, aby odarłszy z czci obywatelskiej tych, którzy pracą, talentami i zasługami zajęli przodujące w społeczeństwie stanowisko, — wydobyć na wierzch swoje „ja“, przedtem ogółowi co najmniej nie znane.

Wszelako sytuacya jest tak groźną, że liczyć się musimy z wszelkiemi, chociaż nieprawdopodobnemi ewentualnościami.

Gdyby apelacya do Rady nadzorczej nie odniosła pożądanego skutku, w takim razie nie pozostanie nam, członkom działu życiowego nic innego, jak złączyć się w odrębny obóz i uchwalić zmiany statutu, któreby zabezpieczyły nam samoistny wpływ na zarząd funduszami, stanowiącymi naszą niezaprzeczoną własność.

Ustąpić bowiem muszą na drugi plan wszelkie względy wobec zagrożonej egzystencyi tysięcy inwalidów, wdów i sierót.

Lwów 28. września 1891.

Członek działu życiowego Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń w Krakowie imieniem licznego grona członków tegoż działu.

*) Na zgromadzeniu w Podhajcach podniesiono *wyraźnie*, że Towarzystwo powinno dzierzawy „obywatelom“ *tanio wypuszczać, chociażby kosztem zmniejszenia dywidendy działu życiowego*. Bardzo znaczącym jest także fakt, że dzierżawcy lojalną i wielce charakterystyczną propozycyę Lilienfeldów, by do zawartego kontraktu przystąpili i z nimi konsorcyum zawiązali, odrzucili, a to z powodu, *że nie chcieli za swe folwarki żadną miarą wyższego czynszu płacić.*

Nakładem Władysława Podolskiego Z I. Związkowej drukarni we Lwowie.